

Transportstyrelsen
701 88 Örebro

Ert dnr TSF 2020-75
Vårt dnr R-2023-9

Malmö den 28 februari 2023

**REMISSVAR: Förslag till Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd
(TSFS 20XX:XX) om mottagning av avfall från fritidsbåtar**

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkte

Avfall Sverige har antagit ett antal generella ståndpunkter av relevans i detta sammanhang, varav särskilt följande bör nämnas:

- Det är viktigt att arbeta för att motverka nedskräpning och dumpning.
- Avfallshanteringen är en väsentlig del av samhällets infrastruktur.
- Förorenarens betalningsansvar och principen om producentansvar ska fullföljas.
- Avfallsanläggningar ska lokaliseras, utformas och drivas så att människors hälsa samt miljön skyddas både på kort och lång sikt.
- En helhetssyn för insamlingen av olika avfallsfraktioner ska förordas.

2. Sammanfattning

- Avfall Sverige förutsätter att föreskriften kommer att kontrolleras noga mot förordningens slutliga formulering.
- Definitioner i föreskriften bör så långt möjligt överensstämma med miljöbalken, exempelvis bör ”hushållsliknande avfall” ersättas med begreppet kommunalt avfall och definitionen av begreppet behandling av avfall bör hänvisa till definitionen i 15 kap. 6 § miljöbalken.
- Det allmänna rådet bör vara mer utförligt, alternativt att det tas fram en samlad vägledning i stället.
- Det bör anges vilka föreskrifter som ska tillämpas i det fall hamnen är kombinerad fritidsbåt- och fiskebåtshamn.
- Avfall Sverige tillstyrker att fritidsbåtshamnar undantas från kravet på kvitto vid avfallsavlämning och att tidsintervallet för revidering av planen utökas till 5 år.
- Det bör anges att mottagningsanordningen behöver vara lättillgänglig även för tömning/hämtning av avfallet.
- Det bör förtydligas att samråd ska ske med avfallsansvarig organisation i kommunen inför upprättande eller revidering av hamnens avfallshanteringsplan.
- Det bör vara hamnen som är rapporteringsskyldig till Transportstyrelsen om hamnens namn och geografiska belägenhet liksom huruvida de tar emot fartyg över en viss bruttodräktighet.
- Avfall Sverige anser det önskvärt att Transportstyrelsen samråder med Sveriges kommuner och regioner samt Avfall Sverige vid revidering av föreskriften utifrån inkomna yttranden samt vid framtagande av närmare vägledning.

3. Generella synpunkter

Avfall Sverige tackar för möjligheten att avge yttrande.

Transportstyrelsens förslag till föreskrift utgår från de lag- och förordningsändringar som Regeringskansliet har presenterat i promemorian ”Mottagningsanordningar i hamn för avfall från fartyg” (I2021/02803), som Avfall Sverige yttrade sig över den 22 mars 2022. Transportstyrelsen har tidigare remitterat förslag om nya generella föreskrifter för mottagning av avfall från fartyg, som Avfall Sverige yttrade sig över sig den 22 augusti 2022.

Det har inte varit möjligt att göra en komplett bedömning av förslaget, eftersom förordningsändringarna som den grundar sig på inte är publicerade än. Avfall Sverige

förutsätter att föreskriften kommer att kontrolleras noga mot förordningens slutliga formulering.

Avfall Sverige anser att de allmänna råden är alltför sparsamma och kunde innehålla mer beskrivande och förklarande text, särskilt med tanke på att lagförslaget innebär att kommunerna ska ta över tillsynen över fritidsbåthamnar enligt en lagstiftning som de kommunala tillsynsnämnderna inte har närmare kännedom om, vars skärningspunkt mot miljöbalkstillsynen är oklar och till stor del överlappande, samt vars mål om att avfall ska kunna lämnas snabbt, kan innebära en målkonflikt med miljöbalkens regler om bland annat källsortering. De allmänna råden lämnar många frågor obesvarade. Några av dem avstår Avfall Sverige från att kommentera, eftersom de ligger utanför vårt uppdrag (exempelvis säkerhetsåtgärder för att begränsa utsläpp från mottagningsanordning).

En god samordning mellan miljöbalken och lag om förorening från fartyg och mellan de tillsynsvägläggande myndigheterna Transportstyrelsen och Naturvårdsverket, är en förutsättning för att tillsynsmyndigheterna ska få adekvat vägledning och avfallet hanteras miljö- och hälsosäkert och samhällsekonomiskt effektivt.

Avfall Sverige lämnar här synpunkter på vad föreskrifter och allmänna råd bör kompletteras med. Ett alternativ till utförligare allmänna råd är att informationen tas med i en samlad tillsynsvägledning.

4. Specifika synpunkter

Avfall Sverige har följande synpunkter.

1 kap. 2 § Definitioner

Föreskrifter eller allmänna råd bör hänvisa till definitionen av avfall i 15 kap. miljöbalken, liksom direktivet om mottagande av avfall i hamn hänvisar till definitionen av avfall i avfallsdirektivet.

2 kap. 1 § Ansvarig för mottagningsanordningen

De allmänna råden bör förtydliga att fritidsbåtshamnar som tar ut båtplatsavgift ingår i begreppet ”den som tar ut hamnavgift eller motsvarande generell avgift” och därför i den ansvarskrets som ansvarar för att uppfylla kraven rörande mottagningen av avfall från fritidsbåtar”.

På Transportstyrelsens hemsida anges att den fastighetsägare som upplåter mark till icke avgiftsbelagd hamnverksamhet har möjlighet att i kontraktet se till att den som använder marken åtar sig att uppfylla kraven på mottagning av avfall. De allmänna råden (eller annan vägledning) bör i sådana fall förtydliga vem av dessa som tillsynsmyndigheten bör vända sig till med krav på åtgärd och under vilka förutsättningar.

2 kap. 2 § Tillgodose behovet av avfallslämning

”Hushållsliknande avfall” är ett juridiskt klart begrepp och bör ersättas med *kommunalt avfall* enligt 15 kap. 3 § miljöbalken;

Det står visserligen i 3 kap 1 § att ”avfall ska mottas separat i enlighet med 3 kap. avfallsförordningen”, men de allmänna råden bör redan här under 2 kap. 2 § ange de vanligaste utsorterade fraktionerna, för vilka det också gäller utsorteringskrav i lagstiftningen: förpackningar, elavfall, farligt avfall och fiskeredskap med plast.

2 kap. 5 § För fritidsbåtarna ändamålsenlig plats

Det bör anges åtminstone i de allmänna råden att mottagningsanordningen behöver vara lättillgänglig även för tömning/hämtning av avfallet, från platsen eller från en annan plats som den är lätt flyttbar till. Om anläggningen inte kan tömmas av exempelvis arbetsmiljöskäl, blir den alltför snabbt full och därmed inte användbar för fritidsbåtarna. Platsen är i sådant fall inte heller ändamålsenlig för fritidsbåtarna.

3 kap. 1-3 §§ Mottagning av avfall

Det anges att avfall ”ska” mottas separat i enlighet med 3 kap. avfallsförordningen (2020:614) och genomföras på ett ändamålsenligt sätt. Avfall Sverige anser att det bör stå ”ska kunna” mottas separat. Eftersom båtarna ska kunna lämna sitt avfall och hamnen är skyldig att ta emot det, krävs nämligen att hamnen även har kapacitet att ta emot osorterat avfall. Det går inte att neka mottagande av osorterat avfall.

Hamnverksamheten kan eventuellt behöva söka dispens enligt avfallsförordningen från sorteringskrav, åtminstone från kommande regler om utsortering av matavfall. Om bioavfall med animalier härrör från internationell trafik i vägledningen kan det vara lämpligt att informera om det.

Det anges att mottagningsanordningen ska ha tillräcklig kapacitet. Hur beräknas det? Om volymen inte är tillräcklig, räcker en ökad tömningsfrekvens och hur säkerställs det? Detta bör förtydligas.

(Avfall från fritidsbåt med smitta som omfattas av Internationella hälsoreglementet bör om möjligt hänvisas till karantänshamn enligt lagstiftningen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa och inte avlämna sitt avfall i annan hamn om det går att undvika. Det kan övervägas att ta upp frågan i vägledningen.)

4 kap. 1-3 §§ Avgifter

Beskrivningen av vad som avses med ”behandling” bör hänvisa till definitionen av avfallsbehandling i 15 kap. 6 § miljöbalken, för att undvika oklarheter.

5 kap. 4 § Inget avfall

Det bör anges i allmänna råden vilken information som bör krävas för att godta hamnansvarigs uppgift om att det inte finns något behov av avfallslämning i hamnen.

5 kap. 6 § Samråd inför upprättande och revidering av avfallshanteringsplan

Det bör anges i allmänna råden att enligt 4 kap. 8 § avfallsförordningen (2020:614) ansvarar kommunen för att avfall transporteras bort från mottagningsanordning. Med anledning av hur detta kan organiseras av kommunen, är det inte tillräckligt att de allmänna råden anger att andra berörda parter med vilka samråd ska ske "kan exempelvis vara kommunen". I tidigare yttrande har Avfall Sverige påtalat att det bör preciseras att samråd om hamnens plan för mottagning och hantering av avfall (avfallshanteringsplan) uttryckligen behöver ske med den eller de kommunala organisationer som ansvarar för borttransport av avfallet samt hamnens tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. Det bör åtminstone anges att samråd "bör" ske med dessa parter. Avfallsorganisationen, va-organisationen och tillsynsmyndigheten kan vara andra juridiska personer än kommunen, exempelvis ett eller flera kommunalförbund. Samråd om hamnens avfallshanteringsplan bör ske direkt med avfallsorganisationen, om denna verkställer kommunens ansvar för borttransport av avfallet. Avfallsorganisationen behöver förbereda borttransporten, vilket eventuellt innefattar att upphandla, ge koncession eller auktorisera transportörer. Om hamnens avloppsvatten släpps till kommunens allmänna avloppsanläggning, behöver på motsvarande sätt samråd ske med VA-organisationen.

5 kap. 7 § Innehåll i planen

Fritidsbåtshamnens organisationsnummer (vilket behövs för eventuella tillsynsbeslut) samt fastighetsägare bör anges i planen.

Enligt punkten 12 ska i planen anges vilken kommun eller vilket (bör stå vilket *eller* vilka) företag som tar emot eller transporterar avfallet. Det kan vara flera olika aktörer som transporterar bort avfallet, exempelvis kommunens VA-organisation för avloppsvattnet, en auktoriserad firma för det farliga avfallet, kommunens entreprenör för det kommunala restavfallet, etcetera.

5 kap. 8 och 9 §§ Revidering av planen

Det finns inga formkrav för samrådet. Allmänna råden bör åtminstone beskriva vad som menas med samråd och hur det bör gå till för att det ska räknas som ett samråd. Det bör i likhet med exempelvis miljörapporteringen enligt miljöbalken, vara hamnen som är rapporteringsskyldig till Transportstyrelsen om hamnens namn och geografiska belägenhet liksom huruvida de tar emot fartyg över en viss bruttodräktighet. Kommunen har då att se till att hamnen uppfyller denna skyldighet.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till Andrea Hjärne, senior miljöjurist, andrea.hjarne@avfallsverige.se, telefon 040-69 35 66.

Med vänlig hälsning,
Avfall Sverige

Tony Clark
Vd